

Restauració del Llibre: CM-291

“Libro de la invencion liberal y arte del juego del axedrez...”

Autor: Ruy López de Segura

Tana Andrades Marquez

Barcelona, 30 d'abril de 2014

MATÈRIA	Llibre	NÚM. FITXA	2014-12
----------------	---------------	-------------------	----------------

AUTOR	Ruy López de Segura
TÍTOL	Libro de la invención liberal y arte del juego del axedrez, muy util...
LLOC/DATA	En Alcalá, 1561
SIGNATURA	CM-291
DIMENSIONS	20 x 15,3 x 2,5 cm
FULLS	151 pp.
SUPORT	Paper
TÈCNICA	Tipogràfica
ENQUADERNACIÓ	D'època
PROCEDÈNCIA	Reserva
DATA RESTAURACIÓ	30/04/2014
RESTAURAT per	Tana Andrades Marquez

ESTAT DE CONSERVACIÓ

2

1-bo, 2-regular, 3-dolent, 4-greu, 5-ruïn

Imatges

Portada	Enquadernació
	

DESCRIPCIÓ DE LA PEÇA

- **Bloc :**

L'arquitectura del bloc està composta per 150 fulls i una fulla de guarda amb mutilacions
El bloc comença a la pàgina I (A1). Manca la Portada i segurament tot el quadernet del inici.

- **Relligadura :**

Cosit estil monàstic amb tres nervis de nucli d'albadina d'època.
Capçades simples amb ànima d'albadina i lli de color cru.

- **Tapes :**

No podem assegurar que les tapes siguin originals , però si de l'època
Podria tractar-se d'una enquadernació en pergamí reaprofitat pels plecs que presenta als marges
davanter i les diverses signatures manuscrites del llom.
El llom porta el títol manuscrit amb tinta negra i diverses signatures compostes per lletres i
números .
Part de les tapes i el llom tenen una coloració groguenca , que segons referències es tractaria de
sofre per desinfectar el llibre.
Restes de quatre tanques als marges davanters que podrien ser de botó i beta d'albadina

ESTAT DE CONSERVACIÓ

- **Tintes :**

Tintes tipogràfiques i algunes anotacions als marges en tinta negra en bon estat

- **Suport :**

Estat de conservació regular
El paper presenta enfosquiment en diferents graus a causa de l'acidesa.
Petites pèrdues per insectes, la majoria marginals.

- **Enquadernació:**

L'enquadernació està despresada del bloc del llibre.
Nervis i capçades trencades.
Brutícia general a les tapes i coloració groguenca al llom i part de les tapes.
Anotacions manuscrites i petits dibuixos als plans de les tapes, títol manuscrit i diverses signatures
al llom.
Pèrdues de suport al marge superior de la tapa davantera i a la zona del llom, petits estrips als
marges.
Cosit en bon estat de conservació amb un reforç de pergamí en la zona de la capçada superior.
Conserva un tros de guarda posterior original amb diverses anotacions manuscrites en tintes
sèpia.
El pergamí de les tapes presenten anotacions manuscrites en llapis i tinta de diverses signatures,
etiqueta i ex-libris d'antic propietari (Es de Gabriel Belloch) a la part interior de la tapa davantera.

CONCLUSIONS DE L'ESTAT DE CONSERVACIÓ

La principal problemàtica d'aquest llibre seria l'enfosquiment del paper a causa de l'acidesa així com l'enquadernació que esta despresa del bloc, el que fa que perdi la seva funció de protecció. Degut a aquestes problemàtiques desmuntarem el llibre per aplicar un tractament de desacidificació i tornar a enquadrar el llibre a les tapes restaurades.

PROPOSTA DE RESTAURACIÓ

<ol style="list-style-type: none"> 1. Neteja humida 2. Desacidificació 3. Reserva alcalina 4. Consolidació 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Reintegració 6. Enquadernació
--	---

PROCÉS DE RESTAURACIÓ: Bloc

NETEJA	Materials
<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Neteja en sec 1.2. Neteja humida 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Paletina plana, goma d'esborrar Milà® i bisturí. 1.2 Aigua a 30° i amoníac amb divers canvis d'aigua duran 24 hores
DESACIDIFICACIÓ	
<ol style="list-style-type: none"> 2. Per immersió, al final del procés de neteja humida 	<ol style="list-style-type: none"> 2.1. Hidròcit càlcic al 10% duran 30 minuts
CONSOLIDACIÓ	
<ol style="list-style-type: none"> 3. Manual amb paletina 	<ol style="list-style-type: none"> 3.1. Tylosse® 12% i hidròcit càlcic 10 %
REINTEGRACIÓ	
<ol style="list-style-type: none"> 4. Manual de petits estrips, pèrdues per manipulació i pèrdues per insectes. 	<ol style="list-style-type: none"> 4.1. Paper japó 32 gr. i Tylosse® 35%
APLANAT	
<ol style="list-style-type: none"> 5. Pressió progressiva entre paper assecants 	<ol style="list-style-type: none"> Canvis de paper assecant durant 4 dies

PROCÉS DE RESTAURACIÓ: Enquadernació

NETEJA	Materials
6. Neteja manual en sec de petites taques 6.1. Neteja humida de forma manual puntualment	6. Punta de bisturí. 6.1. Cotó amb alcohol 70%, aigua 28% i glicerina 2%
APLANAT	
7. Pressió progressiva entre paper assecants	7.1. Paper assecant amb divers canvis durant una setmana
REINTEGRACIÓ	
8. Manual dels forats i petits esquinços. 8.1. Reforç del llom per la par de dintre	8.1. Paper japó 35 g, i acetat de polivinílic. 8.2. Paper japó 20 g. i acetat de polivinílic

RELLIGADURA

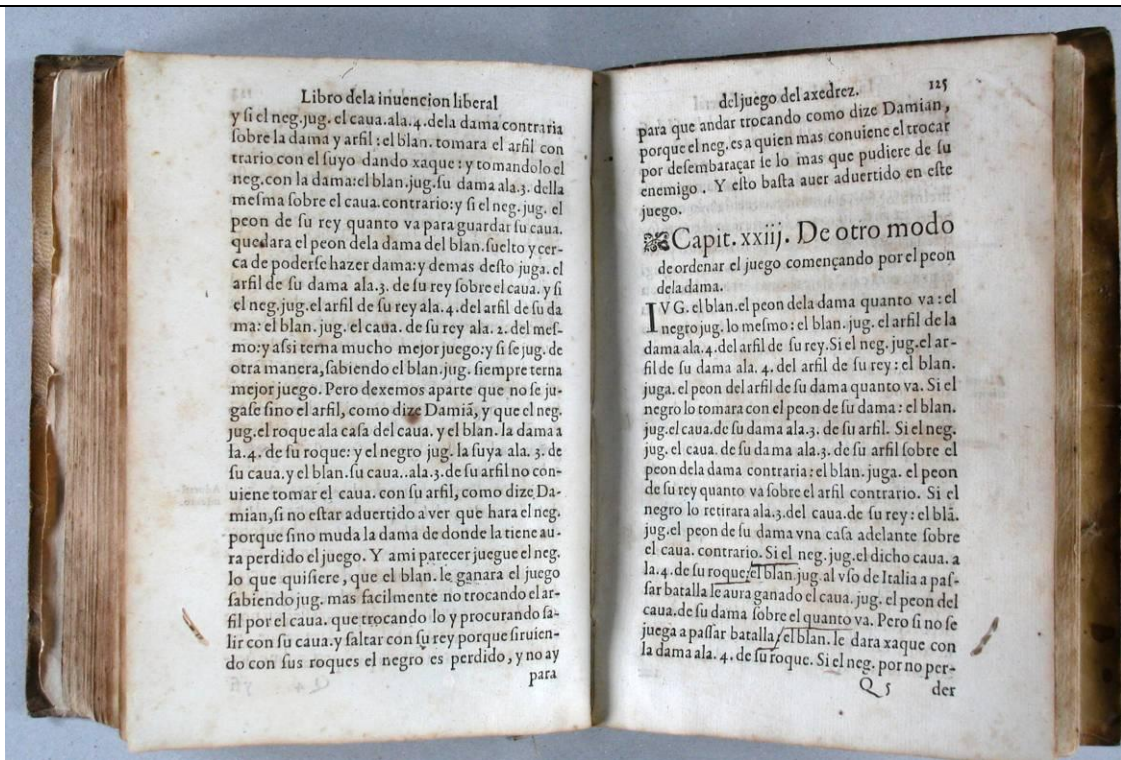
COSIT	
9. Monàstic amb las mateixes característiques del cosit original. 9.1. Cosit d'una fulla de guarda nova per protegir el bloc	9. Albadina tenyida amb cafè per el nucli dels nervis i fill de lli blanc. 9.1. Paper de fill blanc neutre
MONTATGE DE TAPES I TANQUES	
10. Reforç del llom amb tarlatana i paper verjurat neutre 10. 1. Restauració de les capçades originals amb soper de paper japó i albadina 10.2 El bloc del llibre s'ha reenquadernat a les tapes de la mateixa forma que l'original, passant els nuclis dels nervis i les capçades per les tapes i col·locant el reforç de pergamí de les capçades	10. Acetat de polivinílic dissolt amb Tylosse® al 12%. 10.1. Paper japó 35g i acetat de polivinílic

PRESENTACIÓ

Forma de presentació:	
11. Reintegració de les restes de les tanques als lloc originals 11.1. Encolat de les etiquetes a les tapes. 11.2. Reintegració pictòrica dels empelts 11.3. Encerat del pergamí manualment. 11.4. Confecció de funda de conservació.	11.2. Aquarel·les 11.3. Cera verge amb color . 11.4. Cartró acanalat neutre i tela d'enquadernació

Imatges

Imatges abans del tractament

Pàg. 115

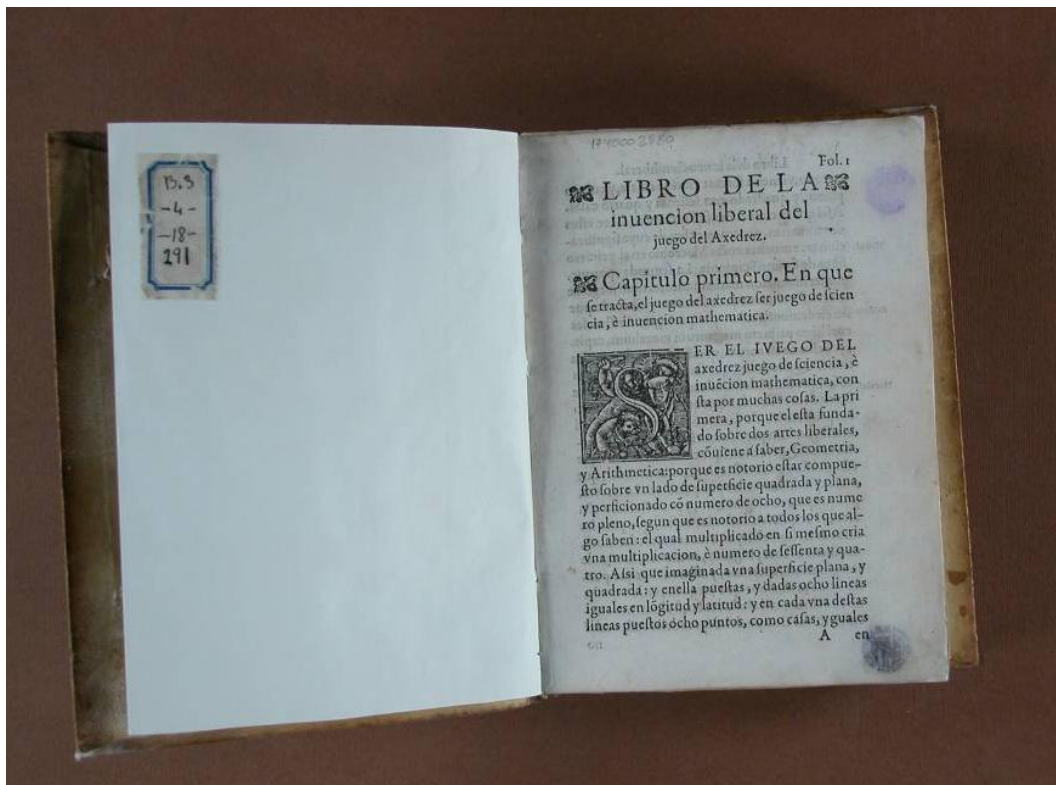

Contracoberta i full de guarda amb manuscrit abans del tractament

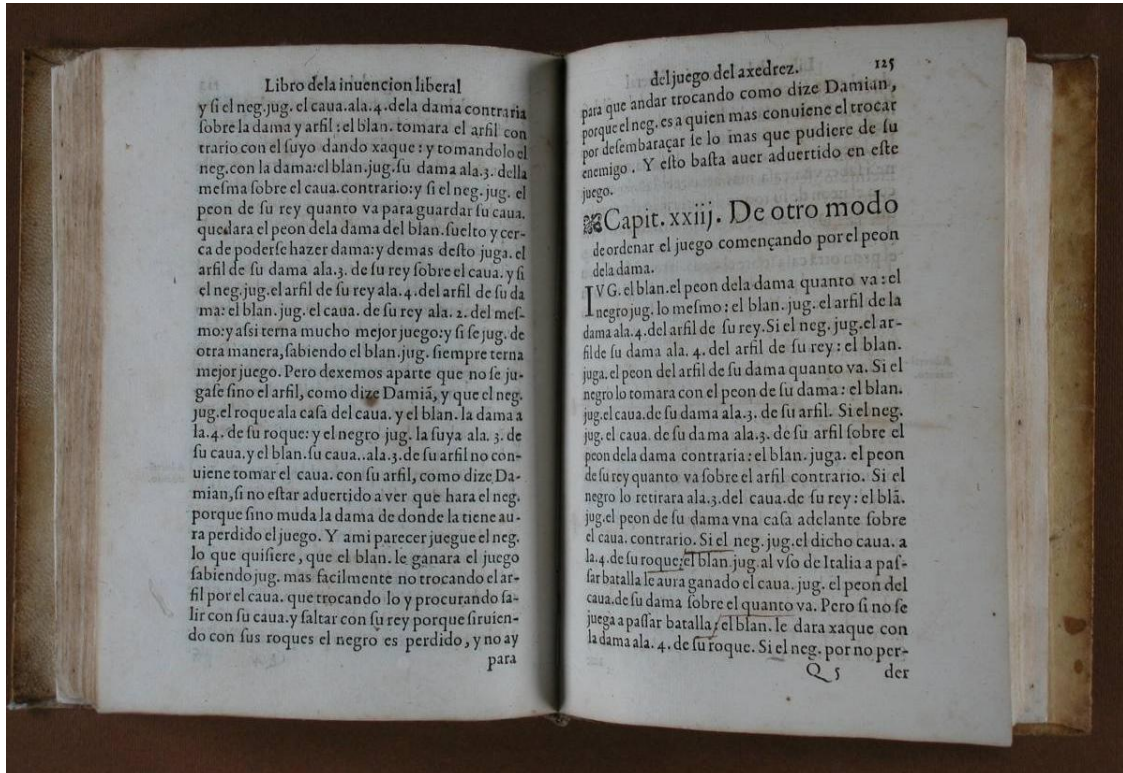

Falta de la portada, el bloc comença a la pàgina 1.

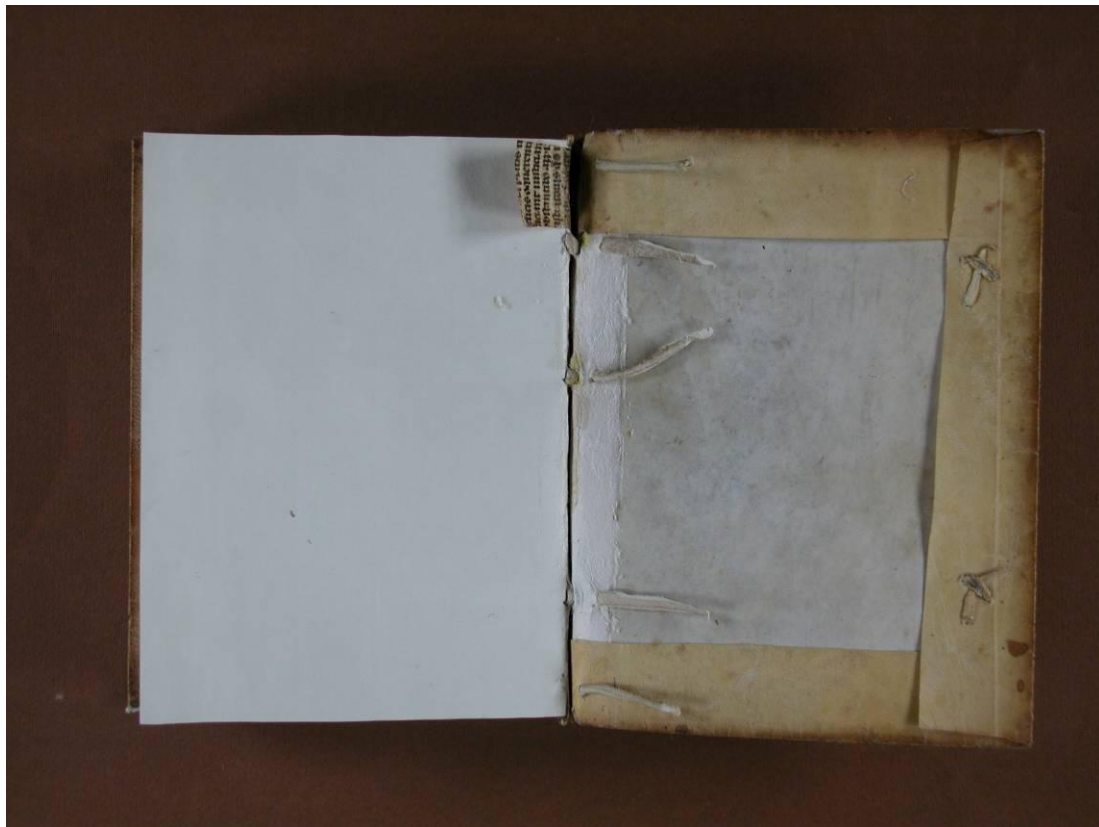
Imatges després del tractament

Guarda nova amb etiqueta i primera pàgina

Pagina 115

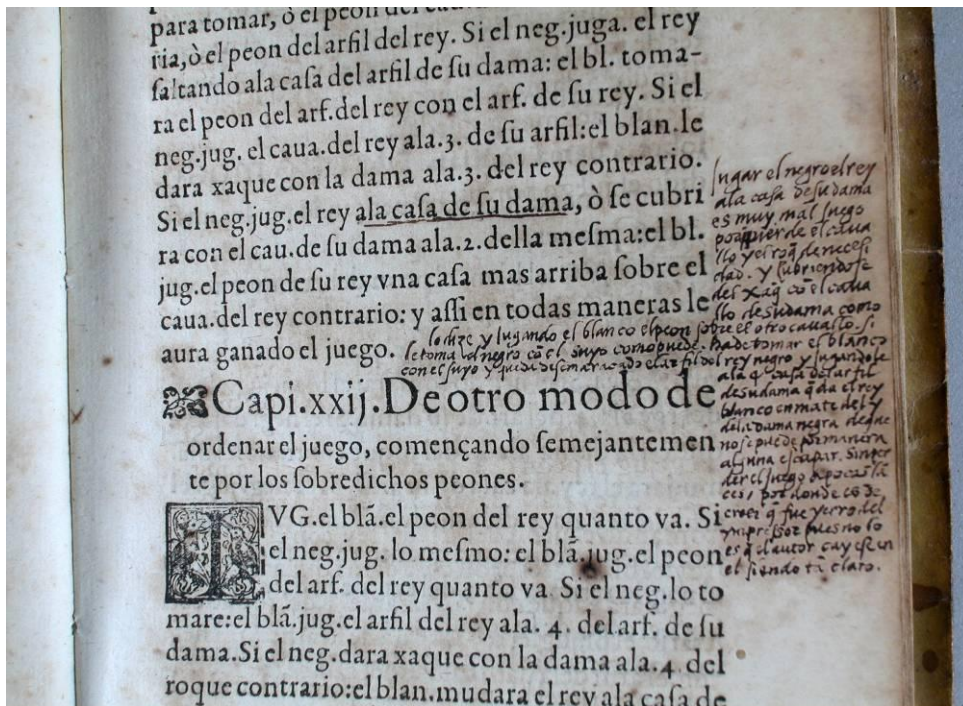

Part posterior de les tapes

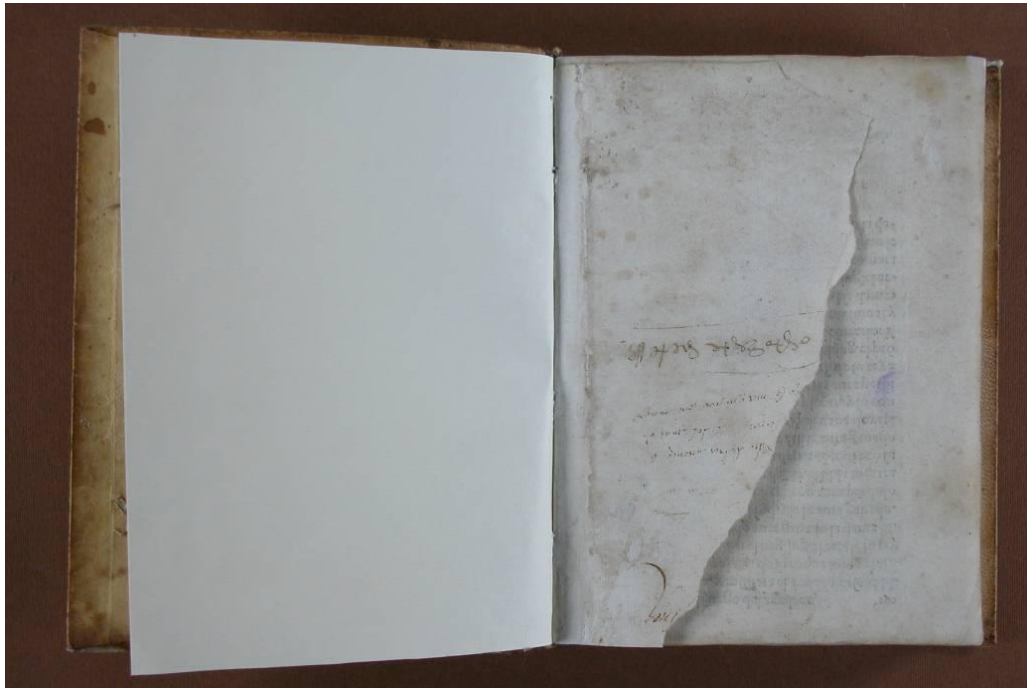

Enquadernació restaurada

Details

Detall d'escritura manuscrita

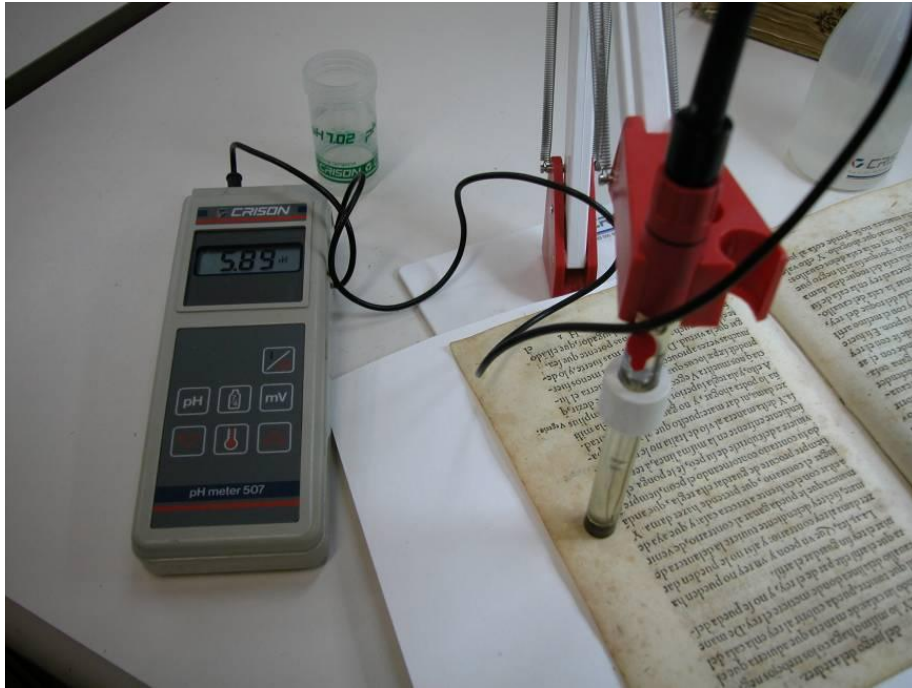

Fulla de guarda restaurada

Detall de les tanques

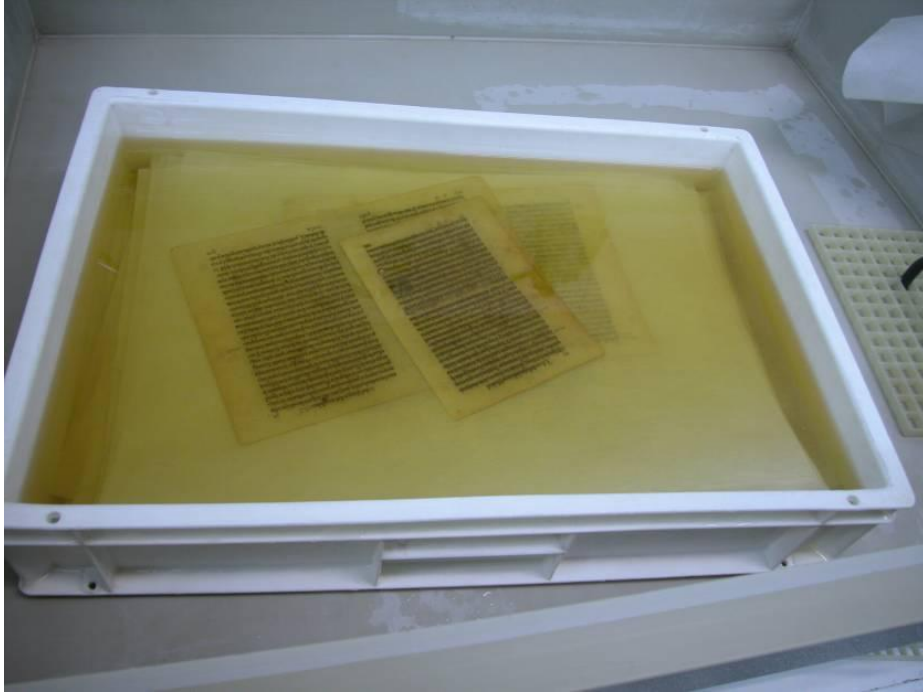
Procés de Restauració

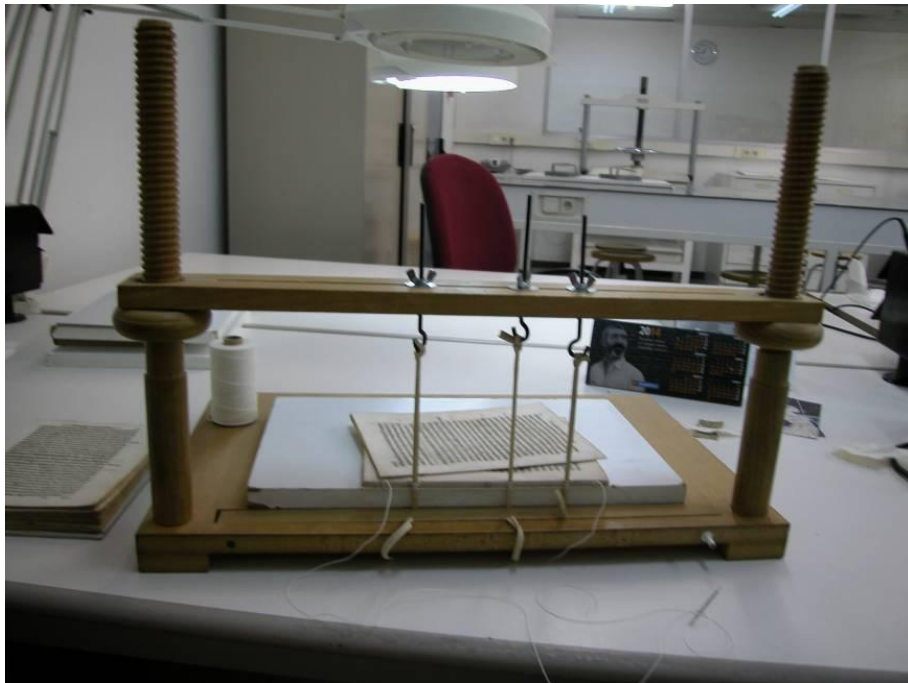
Medició del pH

Desmuntatge del llibre

Rentat

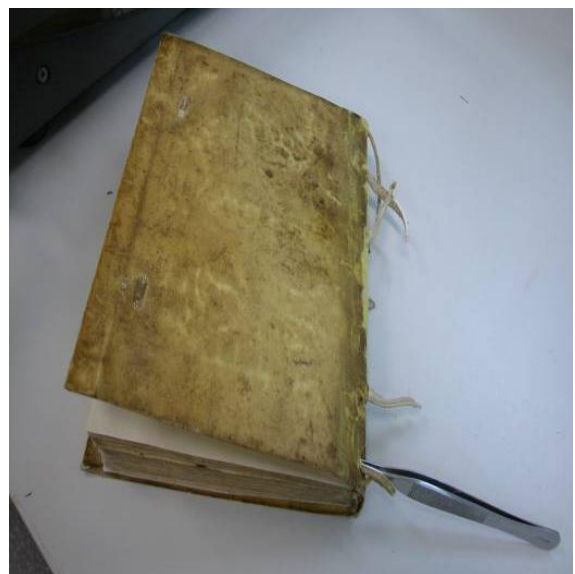
Cosit

Cobertes per restaurar

Tapes restaurades i bloc del llibre per muntar

Muntatge del bloc a les tapes.

Reintegració pictòrica